

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

**TOERISME
NASIENRIGLYN
EKSEMPLAAR**

PUNTE: 200

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 13 bladsye.

AFDELING A: KORTVRAE**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	B ✓		
	1.1.2	D ✓		
	1.1.3	D ✓		
	1.1.4	B ✓		
	1.1.5	A ✓		
	1.1.6	A ✓		
	1.1.7	C ✓		
	1.1.8	A ✓		
	1.1.9	C ✓		
	1.1.10	C ✓		
	1.1.11	A ✓		
	1.1.12	A ✓		
	1.1.13	B ✓		
	1.1.14	C ✓		
	1.1.15	D ✓		
	1.1.16	D ✓		
	1.1.17	C ✓		
	1.1.18	B ✓		
	1.1.19	B ✓		
	1.1.20	B ✓	(20 x 1)	(20)
1.2	1.2.1	D ✓		
	1.2.2	G ✓		
	1.2.3	A ✓		
	1.2.4	E ✓		
	1.2.5	B ✓	(5 x 1)	(5)
1.3	1.3.1	Prasa ✓		
	1.3.2	deel ✓		
	1.3.3	Geskeduleerde toer ✓		
	1.3.4	Wêreldverspreidingstelsel ✓		
	1.3.5	Luister aandagtig ✓	(5 x 1)	(5)
1.4	1.4.1	Serengeti Nasionale Park ✓		
	1.4.2	Sanipas ✓		
	1.4.3	Koninklike Heuwels van Ambohimanga ✓		
	1.4.4	Mkhaya-natuureservaat ✓		
	1.4.5	Visrivier Canyon ✓	(5 x 1)	(5)
1.5	1.5.1	B ✓		
	1.5.2	C ✓		
	1.5.3	E ✓		
	1.5.4	D ✓		
	1.5.5	A ✓	(5 x 1)	(5)

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: KAARTWERK EN TOERBEPLANNING; BUITELANDSE VALUTAVERHANDELING

VRAAG 2

2.1 Ontspanningstoeris ✓✓

- Natuurliefhebber
- Gesondheidstoeris

(2)

2.2 Kroeg en sitkamer-area ✓✓

- restaurant
- spa
- fiksheidssentrum
- swembad

(2)

2.3 Die restaurant ✓ sal die beste fasiliteit wees om die kredietbewys te gebruik.

Motivering: die spesiale aanbod sluit slegs ontbyt daagliks in. Gaste sal dus ander maaltye by die restaurant moet eet. ✓✓

OF

- Die kroeg sal die beste fasiliteit wees om die kredietbewys te gebruik.
- **Motivering:** gaste gaan dalk 'n drankie by die kroeg wil koop tydens hul verblyf.

OF

- Die spa sal die beste fasiliteit wees om die kredietbewys te gebruik.
- **Motivering:** gaste gaan dalk 'n spa-behandeling wil hê.

OF

- Die fiksheidssentrum sal die beste fasiliteit wees om die kredietbewys te gebruik.
- **Motivering:** gaste gaan dalk wil oefeninge tydens hul verblyf doen. (3)

2.4 Lae seisoen ✓

- Winter

(1)

[8]

VRAAG 3

- 3.1   3.1.1 C ✓ (1)

          3.1.2 A ✓
            • B (1)

          3.1.3 Britse Pond ✓
            • Pond Sterling (1)

          3.1.4 VSD ✓ (1)

          3.1.5 Buitelandse valuta-handelaar ✓✓
            • Bureau de change
            • Kommersiële bank (2)

05

£446.24 ✓✓✓ (3)

$$322 \text{ ZAR } 9\,800,00 \div \checkmark 20,24 \checkmark = \text{€}484,19 \checkmark$$

OE

€484,19 ✓✓✓ (3)
[12]

TOTAAL AFDELING B: 20

AFDELING C: TOERISME BESIENSWAARDIGHEDE; KULTUUR-EN ERFENISTOERISME; BEMARKING

VRAAG 4

- 4.1 A – Okavango-delta ✓✓
 B – Victoria-watervalle ✓✓
 C – Karibameer ✓✓
 D – Berg Kilimanjaro ✓✓
 E – Stone Town van Zanzibar ✓✓
 F – Cahora Bassa-dam ✓✓ (6 x 2) (12)
- 4.2 Bootrit ✓✓ (2)
 • Mokoro-safari
- 4.3 Visvang ✓✓ (2)
 • Bootry
 • Swem
- 4.4 Hierdie twee aantreklikhede is op die grens tussen die twee lande geleë. ✓✓ (2)
 • Hierdie twee aantreklikhede is op die Zambezi-rivier tussen Zimbabwe en Zambië geleë. [18]

VRAAG 5

- 5.1 5.1.1 Die kulturele ervaring is eie aan die gebied en kan nêrens anders ervaar word nie. ✓✓ (2)
- 5.1.2 Kleredrag ✓✓
 Kuns en handwerk ✓✓
 Cuisine (kos) ✓✓ (Enige volgorde) (3 x 2) (6)
- 5.1.3 Elke kunsoort word by die Nasionale Kunstfees verteenwoordig, van teater, dans, opera, kabaret, die skone kunste, handwerkkuns, klassieke musiek, jazz tot voorlesings van gedigte. ✓✓
 Daar is iets vir elke smaak met handwerkstalletjies, techno danssessies (raves), middel-eeuse feesmaaltye, kuber-kafee's, karnavalle, straatsangers en staptoere. ✓✓
 • Die fees dien as 'n platform vir beide erkende en ontluikende Suid-Afrikaanse kunstenaars van 'n verskeidenheid kulturele agtergronde.
 • Die Nasionale Kunstfees dien as 'n platform vir kulturele innovering en ontwikkeling. (2 x 2) (4)

- 5.2 5.2.1 paleontologiese ✓✓ (2)

5.2.2 Enkele van die opgrawings is op hulle oorspronklike plek bewaar sodat lede van die publiek oor die terrein en die wonderlike diere wat daar ontdek is kan leer. ✓✓

  - Fossiele wat verwyder is, is by die Iziko Nasionale Museum in Kaapstad gehuisves om die bewaring daarvan te verseker. (2)

5.2.3 SAEHA het die Weskus-fossielpark as 'n Nasionale Erfenisterrein verklaar.✓✓
Fossiele wat verwyder is by die Iziko Nasionale Museum word in Kaapstad gehuisves om die bewaring daarvan te verseker. ✓✓ (2 x 2) (4)
[20]

VRAAG 6

6.1	Avontuurtoeriste ✓✓	(2)
6.2	6.2.1 Koerante ✓ Radio ✓ Web-gebaseerd ✓/selffoon/sosiale media/Internet	(3 x 1) (3)
6.2.2	Verkooppromosie ✓ Persoonlike verkope ✓ Skoue ✓/uitstallings/tentoonstellings	(3 x 1) (3)
6.3	MRA moes vir vlugkaartjies begroot aangesien werknemers van die Oos-Kaap na KwaZulu-Natal moes reis om die onderneming by die Travel & Adventure Show te verteenwoordig. ✓✓ MRA moes vir motorverhuring begroot omdat personeel vervoer benodig wanneer hulle in KwaZulu-Natal werk. ✓✓ MRA moes vir akkommodasie en voedselkostes begroot vir die werknemers wat die onderneming by die KZN Reis-en avontuurskou verteenwoordig het.	(2 x 2) (4)

TOTAAL AFDELING C: 50

AFDELING D: TOERISMESEKTORE**VRAAG 7**

- 7.1 Doeane en immigrasiefasilitete ✓
 Addisionele sekuriteitsfasilitete ✓
 • Langer aanloopbane
 • Fasilitete om groter vliegtuie te kan akkommodeer
 • Fasilitete om vrag te berg en te laai (2 x 1) (2)
- 7.2 7.2.1 Identiteitsdokument ✓
 • Paspoort (1)
- 7.2.2 Die toedraai van bagasie hou die inhoud van die tas veilig sodat niemand daaraan peuter of probeer diefstal pleeg. ✓✓
 • Bagasietoedraai hou die inhoud van die tas veilig indien die tas op enige manier beskadig sou word. (2)
- 7.2.3 Lugkant ✓ (1)
- 7.2.4 Vasmaak van sitplekgordels ✓✓
 Gebruik van elektroniese toerusting aanboord die vliegtuig ✓✓
 • Gebruik van suurstofmaskers indien daar 'n noodgeval is
 • Ligging van nooduitgange
 • Die posisie wat die passasiers moet inneem in die geval van 'n noodlanding
 • Berg van skinkbordtafels (2 x 2) (4)
- 7.2.5 Indien 'n passasier in besit is van 'n aanboordstapkaart gee dit aan hom/haar toegang tot die vlug. ✓✓
 • 'n Aanboordstapkaart is bewys dat die passasier op die vlug bespreek het en dat hy/sy vir die vlug ingeboek het. (2)
- 7.2.6 Die passasier moet sy/haar aanboordstapkaart en identifikasie dokument toon. ✓✓
 Die passasier se handbagasie en enige items wat hy/sy dra moet deur die X-sdraal-skandeerde gesit word om geskandeer te word. ✓✓
 • Die passasier moet deur die metaalverklikker stap om te verseker dat hy/sy geen verstekte items dra wat nie op die vliegtuig toegelaat word nie. (2 x 2) (4)

7.3	7.3.1	Bandes en voorruitdekking – R205,00✓✓ / R41,00 per dag • Addisonale bestuurder – R361,00 / R361,00 per huurkontrak • Navigasie-eenheid/GPS – R535,00 / R107,00 per dag	(2)
	7.3.2	R2,00 per kilometer ✓✓	(2)
	7.3.3	Kredietkaart ✓✓	(2)
	7.3.4	Standaardversekering afstanddoening: die huurder betaal 'n laer premie vir die huur van die voertuig maar moet 'n hoër bybetaling in die geval van 'n incident (diefstal/botsing) betaal. ✓✓ Superversekering afstanddoening: die huurder betaal 'n hoër premie vir die huur van die voertuig maar sal 'n laer bybetaling in die geval van 'n incident (diefstal/botsing) betaal. ✓✓ (2 x 2)	(4)
7.4	7.4.1	• Casino's ✓ • Winkels ✓	(2 x 1) (2)
	7.4.2	Binnekajuite is die mees basiese vlak van gemak op 'n toerskip.✓✓ • Binnekajuite is die kleinste kajuit wat vir passasiers beskikbaar is. • Binnekajuite het nie vensters nie. • Binnekajuite is aan die binnekant van die skip geleë.	(2)
7.5	7.5.1	• Sitplekfasiliteite ✓ • Badkamerfasiliteite ✓	(2)
	7.5.2	Pendelaar: 'n persoon wat op 'n gereelde basis van een plek na die ander reis en terug. ✓✓	(2)
7.6		Reis op 'n luukse toerbus is goedkoper as lugreis. ✓✓ 'n Retoerreis in bogenoemde voorbeeld sal in totaal R550 kos. ✓✓ 'n Retoervlug tussen Durban en Pretoria sal baie meer kos.	(2 x 2) (4)
7.7	7.7.1	Aangesien drie van die grootste konferensiesentrums in Suid-Afrika binne bereik van 'n Gautreinstasie is kan dit lei tot 'n toename in die getal besigheids-/MICE/MESE toeriste na Gauteng. ✓✓	(2)
	7.7.2	Die Gautrein Gouekaart word gebruik om vir ritte op die Gautrein busskakelnetwerk te betaal. ✓✓	(2)
	7.7.3	'n Reisiger op die Gautrein-busskakelnetwerk kan brandstof bespaar deur nie sy/haar eie voertuig te gebruik nie, maar van die Gautrein-bus gebruik te maak. ✓✓	(2)

- 7.8   7.8.1 Motivering ✓
 Toewyding ✓
  - Vermoë om onafhanklik te werk
  - Bereidwilligheid om risiko's te neem
  - Kreatiwiteit
  - Vermoë om 'n geleentheid raak te sien en aan te gryp**LET WEL:** *Aanvaar enige relevante entrepreneurs-vaardighede.* (2 x 1) (2)
- 7.8.2 Positiewe gesindheid ✓
 'n Goeie spanspeler ✓
  - Hoflikheid
  - Entoesiasme
  - Respek
  - Geduld**LET WEL:** *Aanvaar enige relevante persoonlikheids-eienskappe.* (2 x 1) (2)
- 7.8.3 Gepaste infrastruktuur ✓✓
  - Kompetisie
  - Tekort aan kennis oor beskikbare tegnologie
  - Regeringsregulasies
  - Veranderinge in die mark(2)
[50]

TOTAAL AFDELING D: 50

AFDELING E: PLAASLIKE-, STREEKS- EN INTERNASIONALE TOERISME, KOMMUNIKASIE EN KLIËNTEDIENS

VRAAG 8

- 8.1 8.1.1 Om plaaslike toerisme volumes te verhoog. ✓✓
Om 'n reiskultuur onder Suid-Afrikaners aan te moedig. ✓✓
(Enige volgorde) (2 x 2) (4)

- ### 8.1.2 Reisopsie A:

Hoë-lewe entoesiaste ✓✓

Rede:

Reis is 'n manier om hulle sosiale status te verhoog, en om die fynere dinge in die lewe in nuwe omstandighede te ervaar. ✓✓

- Verkies 'n naweek vakansie gevul met aktiwiteite in vergelyking met 'n rustige naweek wegbreuk.
  - Het R10 000 of meer besteebare inkomste per maand.

OF

- Welgestelde Mzansi-families

Rede:

- Reis gaan daaroor om uit die stad te ontsnap en 'n geleentheid om tyd saam met familie en vriende in verskillende omgewings deur te bring.
  - Reis gaan ook daaroor om kinders aan alternatiewe leefstyle en aktiwiteite bloot te stel.
  - Spesiale aanbiedings op hotelverblyf sal hulle aanmoedig om binne Suid-Afrika te reis.
  - Het R10 000 of meer besteebare inkomste per maand.

Reisopsie B:

Spontane Sakpasverkenners ✓✓

Rede:

Verkies 'n naweek vakansie gevul met aktiwiteite in vergelyking met 'n rustige naweek wegbrek. ✓✓

- Reis is 'n manier om nuwe mense te ontmoet en nuwe plekke en ervarings te ontdek.
  - Reis om weg te kom van die eentonigheid van die daaglikse lewe.
  - Reis om lewenservaringe aan te vul en opwindende herinneringe te skep.
  - Het ongeveer R5 000 of meer besteebare inkomste per maand.

Reisopsie C:

Ervare ontspanningsoekers ✓✓

Rede:

Reis om weg te breek, te ontspan en kwaliteit tyd saam met geliefdes deur te bring. ✓✓

- Reis is 'n leefstyl en 'n noedsaaklikheid.
- Hierdie groep verbruikers verstaan die waarde van reiservarings en herinneringe bo handelsware.
- Het R5 000 of meer besteebare inkomste per maand. (3 x 4) (12)

8.2 'n Toename in die volume toeriste sal 'n inkomste vir SAOG-lidlande genereer deur toeriste-besteding, bv. verblyf, aantreklikhede, inkopies en vervoer. ✓✓

Toerisme is arbeidsintensief en talle mense sal in diens geneem word. ✓✓

Die vermenigvuldigereffek sal in werking tree wat tot ekonomiese groei sal lei. ✓✓

- 'n Toename in internasionale besoekers sal tot buitelandse valuta-inkomste lei.
- Daar sal 'n aanvraag ontstaan vir nuwe en verbeterde toerisme infrastruktuur ontwikkeling, bv. lughawens en kommunikasienetwerke.
- Groei in streekstoerisme sal buitelandse beleggings lok. (3 x 2) (6)

[22]

VRAAG 9

9.1	9.1.1	(a) Varkvleis ✓✓	• Haasvleis • Volstruis • Skulpvis • 'n Kombinasie van vleis en suiwelprodukte	(2)
		(b) Varkvleis✓✓	• Kossoorte wat nie Halaal is nie	(2)
		(c) Vleis✓✓	• Vis • Eiers	(2)
9.1.2		Toeriste-tevredenheid sal toeneem. ✓✓		
		Toeriste sal na die land terugkeer (herbesoek). ✓✓		
		• Positiewe mondelinge advertensie sal ander toeriste aanmoedig om die land te besoek. • 'n Toename in toeriste getalle sal tot verhoogde verkope lei. • Suid-Afrika se beeld as 'n voorkeurbestemming sal verbeter. • Positiewe mondelinge advertensie sal die bemarkingsbegroting verminder. • Daar sal minder kliënteklagtes wees. • 'n Toename in toeristegetalle sal tot werkskepping en vaardigheidsontwikkeling lei. • Suid-Afrika sal 'n mededingende voordeel bo ander lande hê. • 'n Toename in toeristegetalle sal tot nuwe, verbeterde infrastruktuur ontwikkeling lei. • Werknemers sal groter werkstevredenheid ervaar.		
		LET WEL: <i>Kolpunte is gegee om nasien te vergemaklik.</i> (2 x 2)		(4)
9.2	9.2.1	Geskreve ✓✓	• E-pos • webtuiste • aanlyn	(2)
9.2.2		Bied die gaste:		
		'n Geskenkbewys vir een aand se gratis verblyf vir hulle volgende besoek. ✓✓		
		• 'n Gratis geskenkbewys vir 'n maaltyd • 'n Volle terugbetaling • 'n Brief om verskoning te vra		(2)

9.2.3 Bevredigende hantering van die klakte sal:

Die bestuur help om aspekte wat verbetering benodig te identifiseer. ✓✓

Kliëntetevredenheid verbeter. ✓✓

- Herbesoek aanmoedig.
- 'n Beter onderneming bou.
- Tot positiewe mondeline adverting lei.
- Tot kliëntelojaliteit lei.
- Die beeld/reputasie van die hotel verbeter.
- Die bemarkingsbegroting van die hotel verminder.
- Werknemers sal minder foute maak.
- Die bestuur sal strategieë inbring om die gehalte van produkte en dienste te verbeter.
- Goeie positiewe mondeline adverting sal meer kliënte lok.

(2 x 2) (4)
[18]

TOTAAL AFDELING E: 40
GROOTTOTAAL: 200